

Sarajevo, 07.10.2019. godine

SEDMIČNI PREGLED KRETANJA NA GLOBALNIM FINANSIJSKIM TRŽIŠTIMA
30.09.2019.- 04.10.2019.

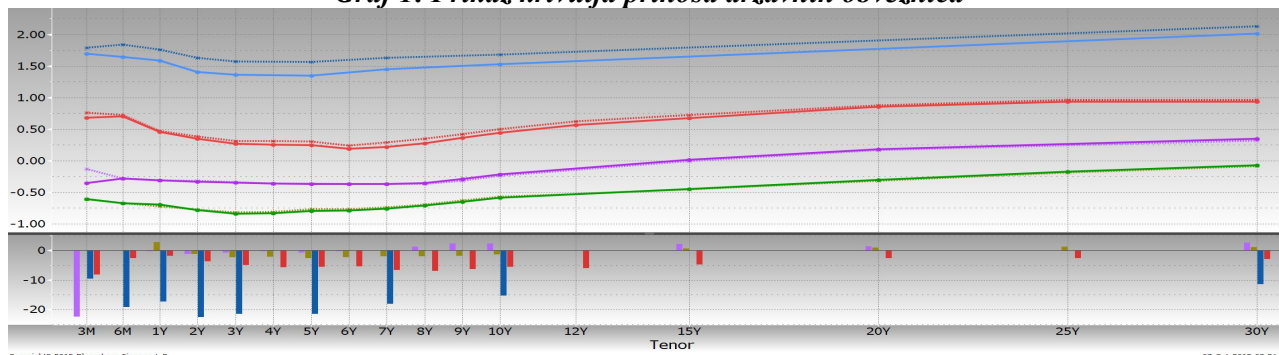
Tabela 1: Prikaz kretanja prinosa na državne obveznice

Prinosi	Eurozona			SAD			Velika Britanija			Japan		
	27.9.19	-	4.10.19	27.9.19	-	4.10.19	27.9.19	-	4.10.19	27.9.19	-	4.10.19
2 godine	-0,77	-	-0,78	1,63	-	1,40	0,40	-	0,35	-0,32	-	-0,33
5 godina	-0,77	-	-0,79	1,56	-	1,35	0,31	-	0,25	-0,36	-	-0,36
10 godina	-0,57	-	-0,59	1,68	-	1,53	0,50	-	0,44	-0,24	-	-0,21

Tabela 2: Prikaz kretanja prinosa na njemačke Bubillove

Dospijeće	Prinosi		
	27.9.19	-	4.10.19
3 mjeseca	-0,581	-	-0,577
6 mjeseci	-0,675	-	-0,674
1 godina	-0,712	-	-0,683

Graf 1: Prikaz krivulja prinosa državnih obveznica

Graf prikazuje krive prinosa Njemačke (zelena), SAD (plava), Velike Britanije (crvena) i Japana (ljubičasta) za periode od 3 mjeseca do 30 godina na dane 04.10.2019. godine (pune linije) i 27.09.2019. godine (isprekidane linije). Na donjem dijelu grafa je prikazana razlika između vrijednosti odgovarajućih prinosa na navedene datume.

EUROZONA

Izjave zvaničnika ECB, uključujući i predsjednika Draghija tokom prošle sedmice su uglavnom bile usmjerene na pozive vladama o potrebi aktivacije fiskalnih mjera, s ciljem uticaja na rast inflacije i privrednog rasta. Istovremeno, prema navodima višeg zvaničnika stranke kancelarke Merkel CDU, ova stranka se obavezala na zadržavanje budžetske politike koja ne podrazumijeva dodatna zaduživanja, uprkos rastućim pritiscima u zemlji i šire, da se odustane od ovog pravila. Pored toga, članovi UV ECB su ukazali na rizik da bi ekonomska situacija mogla biti i gora nego što se do sada očekivalo, što povećava rizik od deflacije. U posmatranom periodu je objavljen preliminarni podatak o padu stope inflacije u eurozoni u septembru na nivo od 0,9%, što je daleko ispod ciljanih oko 2%. Ipak, neki članovi UV, što je bilo vidljivo i uoči sjednice održane u septembru, nisu zadovoljni s efektima nulte kamatne stope ECB, odnosno s ponovnim uvođenjem programa kupovina obveznica od strane ECB. Pet vodećih ekonomskih instituta u Njemačkoj je smanjilo prognoze rasta zemlje za 2020. godinu na 1,1%, dok je u aprilu očekivan rast od 1,8%. Uprkos smanjenim prognozama, ove prognoze su i dalje znatno veće u odnosu na očekivanja tržišta, gdje se prema anketi Bloomberg-a očekuje privredni rast od 0,9%, dok su prognoze rasta ove privrede prema OECD čak i niže (0,6%). Prognoze rasta GDP-a Njemačke za ovu godinu su, takođe, smanjene na 0,5% sa 0,8%, koliko je očekivano u aprilu, a što bi, ukoliko se ostvare, predstavljalo najlošije performanse od 2013. godine. Navedeni instituti navode i to da je njemačka privreda vjerovatno

nastavila da bilježi kontrakciju u trećem kvartalu, što znači da je zapala u tehničku recesiju, nakon pada od 0,1% u drugom kvartalu. Takođe, pozvali su Vladu kancelarke Merkel da odustane od politike budžeta koji ne podrazumijeva dodatno zaduživanje, ukoliko se izgledi privrednog rasta pogoršaju. Prinosi obveznica eurozone nisu bilježili bitnije promjene, uprkos objavljenom podatku o nastavku pada stope inflacije u eurozoni na najniži nivo u posljednje skoro tri godine, kao i podatak o padu PMI indeksa prerađivačkog sektora. Pad prinosa obveznica eurozone je uslijedio tek sredinom sedmice kada su objavljeni podaci i o padu PMI indeksa uslužnog sektora eurozone, kao i sličnog indeksa koji je objavljen za SAD, što je pojačalo zabrinutost investitora oko slabljenja privrednog rasta. Pored toga, SAD su najavile i uvođenje dodatnih carina na uvoznu robu iz EU. Prinosi njemačkih obveznica su u odnosu na prethodnu sedmicu smanjeni za 1-2 bazna poena. Prinosi italijanskih obveznica srednjeg i dužeg roka dopijevića su zabilježili blagi rast od oko 1 baznog poena. Agencija za dodjelu kreditnog rejtinga Fitch potvrdila je AA- rejting Belgije sa stabilnim izgledima.

ECB je započela proces zvaničnog prelaska na novi benčmark za kratkoročne kamatne stope, te je prva zvanična objavljena kamatna stopa ESTR 1. oktobra iznosila -0,549%, a što je za skoro 5 baznih poena niže u poređenju s aktuelnom kamatnom stopom koju ECB obračunava na depozite banaka (-0,50%). Razlika između ESTR i EONIA (prosječna kamatna stopa na prekončne depozite na tržištu novca) je fiksirana na 8,5 baznih poena, gdje je EONIA viša za ovaj iznos od ESTR, do konačnog povlačenja EONIA-e početkom 2022. godine.

Tabela 3: Kretanje ekonomskih indikatora za eurozonu

Red.br.	Ekonomski indikatori		Očekivanje	Stvarno stanje	Prethodni period
1.	Stopa inflacije – EZ (prelim.)	SEP	1,0%	0,9%	1,0%
2.	Temeljna stopa inflacije – EZ (prelim.)	SEP	1,0%	1,0%	0,9%
3.	Stopa inflacije – Njemačka (prelim.)	SEP	1,0%	0,9%	1,0%
4.	Stopa inflacije – Italija (prelim.)	SEP	0,5%	0,3%	0,5%
5.	Stopa inflacije – Španija (prelim.)	SEP	0,3%	0,2%	0,4%
6.	Proizvođačke cijene – EZ (G/G)	AUG	-0,4%	-0,8%	0,1%
7.	PMI indeks prerađivačkog sektora – EZ (final.)	SEP	45,6	45,7	45,6
8.	PMI indeks uslužnog sektora – EZ (final.)	SEP	52,0	51,6	53,5
9.	Kompozitni PMI indeks – EZ (final.)	SEP	50,4	50,1	51,9
10.	GDP – Španija (kvartalno) final.	II kvartal	0,5%	0,4%	0,5%
11.	Odnos deficita i GDP-a – Italija (kvartalno)	II kvartal	-	4,0%	7,1%
12.	Maloprodaja – EZ (G/G)	AUG	2,0%	2,1%	2,2%
13.	Maloprodaja – Njemačka (G/G)	AUG	2,9%	3,2%	5,2%
14.	Stopa nezaposlenosti – EZ	AUG	7,5%	7,4%	7,5%
15.	Stopa nezaposlenosti – Njemačka	SEP	5,0%	5,0%	5,0%
16.	Stopa nezaposlenosti – Italija (prelim.)	AUG	9,9%	9,5%	9,8%
17.	Stopa nezaposlenosti – Belgija	AUG	-	5,5%	5,5%
18.	Promjena broja nezaposlenih (u '000) – Španija	SEP	-	13,9	54,4

SAD

Prinosi na američke obveznice su tokom prošle sedmice zabilježili smanjenje za 15 do 23 bazna poena u odnosu na prethodnu, pod uticajem objavljivanja lošijih od očekivanih ISM pokazatelja prerađivačkog i uslužnog sektora te jačanja trgovinskih tenzija. Naime, Svjetska trgovinska organizacija je saopštila da podržava zahtjev SAD za uvođenje tarifa na 7,5 milijardi USD vrijednu evropsku robu zbog ilegalnih subvencija koje su evropske vlade dodijelile proizvođaču aviona Airbus. Zvaničnici SAD su istakli da ta zemlja planira uvesti nove tarife od 10% na avione koji se uvoze iz Evrope te 25% na poljoprivredne, industrijske i druge proizvode, a koje bi trebale stupiti na snagu 18. oktobra. Istovremeno, Brisel traži uvođenje tarifa na američku robu u vrijednosti od oko 10 milijardi USD, o čemu WTO treba donijeti odluku početkom naredne godine.

Predsjednik Feda Powell je izjavio da je američka ekonomija stabilna, ali da je suočena s rizicima, ne signalizirajući dalja smanjenja referentne kamatne stope u ovoj godini. Predsjednik Feda iz Čikaga Evans

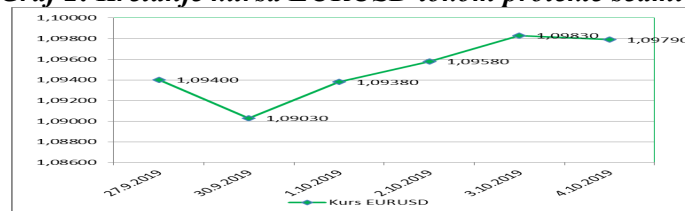
je izjavio da je Fed, nakon što je ove godine dva puta smanjio referentnu kamatnu stopu, vratio monetarnu politiku na mjesto s kog se može dostići ciljani nivo inflacije od 2%, uprkos povećanim rizicima oko ekonomskih izgleda. Tržišni učesnici su fokusirani na ponovne trgovinske pregovore između SAD i Kine, koji počinju ovog četvrtka.

Tabela 4: Kretanje ekonomskih indikatora za SAD

	Ekonomski indikator		Očekivanje	Stvarno stanje	Prethodni period
1.	Stopa nezaposlenosti	SEP	3,7%	3,5%	3,7%
2.	Nefarmerski sektor	SEP	145.000	136.000	168.000
3.	Privatni sektor	SEP	130.000	114.000	122.000
4.	Prerađivački sektor	SEP	3.000	-2.000	2.000
5.	Trgovinski bilans (u mlrd USD)	AUG	-54,5	-54,9	-54,0
6.	Inicijalni zahtjevi nezaposlenih za pomoć	28. SEP	215.000	219.000	215.000
7.	Bloomberg indeks potrošačkog povjerenja	29. SEP	-	62,0	61,7
8.	Zarade zaposlenih (G/G)	SEP	3,2%	2,9%	3,2%
9.	Obim porudžbina trajnih dobara F	AUG	-	0,2%	2,1%
10.	Fabričke porudžbine	AUG	-0,2%	-0,1%	1,4%
11.	ISM indeks prerađivačkog sektora	SEP	50,0	47,8	49,1
12.	Potrošnja građevinskog sektora (M/M)	AUG	0,5%	0,1%	0,0%
13.	PMI indeks prerađivačkog sektora F	SEP	51,0	51,1	50,3
14.	PMI indeks uslužnog sektora F	SEP	50,9	50,9	50,7
15.	Zahtjevi za hipotekarne kredite	27. SEP	-	8,1%	-10,1%

USD je deprecirao u odnosu na EUR, te je kurs EURUSD zabilježio rast s nivoa od 1,0940 na nivo od 1,0979.

Graf 2: Kretanje kursa EURUSD tokom protekle sedmice

VELIKA BRITANIJA

Ministar finansija Javid se obavezao na pripremanje Velike Britanije za situaciju Brexita bez sporazuma te je istakao da će svi alati ekonomske politike biti primijenjeni ukoliko bude potrebno. Prilikom obraćanja na godišnjoj konferenciji njegove partije u Mančesteru, mjesec dana prije planiranog Brexita, Javid je istakao da je od njega i njegovog odjeljenja zatraženo da pripreme sveobuhvatan ekonomski odgovor zajedno s BoE. Premijer Johnson je tokom sedmice iznio neke nove prijedloge kojima bi se prevazišli problemi oko granice s Irskom, ali su EU zvaničnici zvučali skeptično vezano za nova rješenja. Johnson je prošle sedmice predstavio radikalni plan pod nazivom „dvije granice za četiri godine“, što predstavlja Brexit plan koji će značiti specijalne veze Sjeverne Irske s Evropom do 2025. godine. Inicijalno je plan predstavljen glavnim gradovima u EU, a njime se prihvata potreba za regulatornom granicom između Velike Britanije i Sjeverne Irske kroz Irsko more u naredne četiri godine, kao i carinske provjere između Ulstera i Republike Irske. Ministar vanjskih poslova Irske Coveney je izrazio zabrinutost vezano za ovaj plan te je istakao da prijedlog ne obezbjeđuje osnovu za dogovor s EU. Prema dokumentima koja je Vlada dostavila sudu u Škotskoj, premijer Johnson će poslati pismo EU kojim će zatražiti odlaganje Brexita ukoliko se ne postigne sporazum do 19. oktobra. Johnson je u srijedu prošle sedmice dostavio EU novi prijedlog za koji očekuje da će voditi sporazumu o Brexitu 31. oktobra, što je i krajnji rok određen od strane Brisela. Tokom vikenda iz kancelarije premijera Johnsona je saopšteno da je Johnson pozvao predsjednika Francuske Macrona da pojača napore u pravcu postizanja sporazuma o Brexitu te je, takođe, ukazao Macronu da EU ne treba biti uvučena u pogrešna uvjerenja da će Velika Britanija ostati u EU nakon 31. oktobra. Saopšteno je i to da je veliki i važan korak načinjen te da je

vrijeme da i Komisija pokaže volju u postizanju kompromisa. Ukoliko to ne bude slučaj, Velika Britanija će napustiti EU bez sporazuma.

Što se tiče ekonomskih pokazatelja, finalni podaci su ukazali da su domaćinstva u Velikoj Britaniji pomogla da se limitira usporenje ekonomije Velike Britanije tokom drugog kvartala. Agencija za statistiku je potvrdila da je ekonomija u drugom kvartalu zabilježila kontrakciju od 0,2% u odnosu na kvartal ranije. Podaci su potvrdili da su domaćinstva bila neto kreditori ekonomije prvi put od drugog kvartala 2017. godine.

Tabela 5: Kretanje ekonomskih indikatora za UK

Red. br.	Ekonomski indikator		Očekivanje	Stvarno stanje	Prethodni period
1.	GDP (Q/Q) F	II kvartal	-0,2%	-0,2%	0,6%
2.	Ukupne poslovne investicije (Q/Q) F	II kvartal	-0,5%	-0,4%	0,8%
3.	Neto potrošački krediti (u mlrd GBP)	AUG	0,9	0,9	1,0
4.	Broj odobrenih hipotekarnih kredita	AUG	66.500	65.500	67.000
5.	Monetarni agregat M4 (G/G)	AUG	-	3,2%	2,7%
6.	Nationwide cijene kuća (G/G)	SEP	0,5%	0,2%	0,6%
7.	PMI prerađivački sektor	SEP	47,0	48,3	47,4
8.	PMI građevinski sektor	SEP	45,0	43,3	45,0
9.	PMI uslužni sektor	SEP	50,3	49,5	50,6

Tokom protekle sedmice GBP je deprecirala u odnosu na EUR, dok je aprecirala u odnosu na USD. Kurs EURGBP je zabilježio rast s nivoa od 0,88976 na nivo od 0,89083, dok je kurs GBPUSD povećan s nivoa od 1,2292 na nivo od 1,2331.

JAPAN

Početkom prošle sedmice je održana aukcija desetogodišnjih japanskih državnih obveznica na kojoj je zabilježena najniža potražnja u posljednje tri godine, iako su iste emitovane po većem prinosu (-0,158%) u odnosu na prethodnu aukciju (-0,265%). Istovremeno, BoJ je nagovijestila da bi u oktobru mogla smanjiti iznose za kupovinu obveznica po svim ročnostima. Navedeno se odrazilo na oštar rast prinosa japanskih obveznica te je prinos na desetogodišnje obveznice na zatvaranju tržišta u utorak zabilježio najveći nivo u posljednja dva mjeseca. Međutim, u četvrtak su objavljeni lošiji od očekivanih PMI podaci, što je uticalo na smanjenje prinosa na obveznice, kao i na oštar pad indeksa dionica. Premijer Japana Abe je izjavio da će preduzeti sve potrebne mjere, ukoliko povećanje poreza na promet bude uticalo na naglu kontrakciju japanske privrede. Vlada Japana je 1. oktobra povećala porez na promet na 10% s dosadašnjih 8%, što je korak koji se smatra ključnim za utvrđivanje i regulaciju finansijske potrošnje u zemlji.

Tabela 6: Kretanje ekonomskih indikatora za Japan

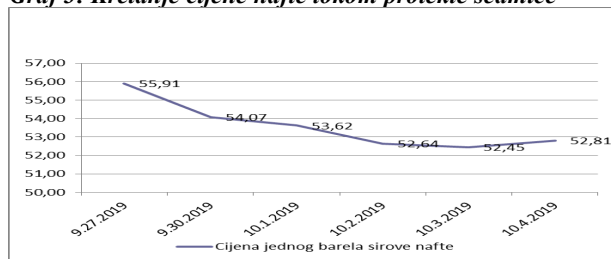
Red. br.	Ekonomski indikator		Očekivanje	Stvarno stanje	Prethodni period
1.	Stopa nezaposlenosti	AUG	2,3%	2,2%	2,2%
2.	Monetarna baza (G/G)	SEP	-	3,0%	2,8%
3.	PMI indeks prerađivačkog sektora F	SEP	-	48,9	49,3
4.	PMI indeks uslužnog sektora F	SEP	-	52,8	53,3
5.	Maloprodaja (G/G)	AUG	0,7%	2,0%	-2,0%
6.	Industrijska proizvodnja (G/G) P	AUG	-3,9%	-4,7%	0,7%
7.	Porudžbine građevinskog sektora (G/G)	AUG	-	-25,9%	26,9%
8.	Indeks potrošačkog povjerenja	SEP	36,5	35,6	37,1

JPY je tokom protekle sedmice aprecirao u odnosu na EUR, te je kurs EURJPY zabilježio pad s nivoa od 118,11 na nivo od 117,39. JPY je aprecirao u odnosu na USD, te je kurs USDJPY zabilježio pad s nivoa od 107,92 na nivo od 106,94.

NAFTA I ZLATO

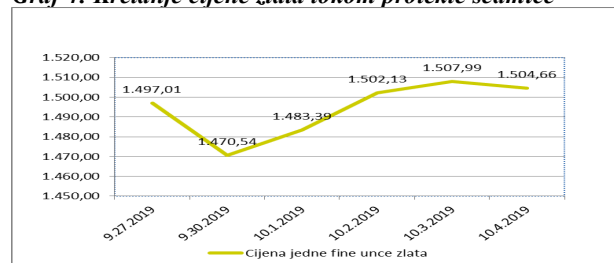
Na otvaranju njujorške berze u ponedjeljak cijena jednog barela sirove nafte je iznosila 55,91 USD (51,11 EUR). Tokom protekle sedmice cijena nafte je bilježila smanjenje, uglavnom pod uticajem lošijih ekonomskih pokazatelja koji su obavljani za SAD. Početkom sedmice objavljen je podatak da je u trećem kvartalu cijena nafte zabilježila najlošije kvartalne performanse od prošle godine, pod uticajem neizvjesnosti oko globalne ekonomije, koje su imale veći uticaj na cijenu nafte nego iznenadni napad na proizvodne pogone Saudijske Arabije. Cijena nafte je u trećem kvartalu smanjena za 7,53% u odnosu na kvartal ranije. U narednim danima cijena nafte je nastavila da bilježi smanjenje, nakon što su objavljeni podaci koji su ukazali da je došlo do usporenja u prerađivačkom sektoru SAD, što je pojačalo špekulacije oko usporenja tražnje za naftom. Ekvador je tokom sedmice objavio da napušta OPEC od 1. januara 2020. godine, s obzirom na to da Vlada ove zemlje traga za načinima povećanja prihoda. Sredinom sedmice EIA je objavila vijest da su zalihe nafte u SAD tokom prošle sedmice povećane više nego što se očekivalo, što je dalje pojačalo pritiske na sniženje cijene nafte. Zalihe nafte su povećane za 3,1 milion barela na 422,6 miliona barela. Tokom protekle sedmice cijena nafte je zabilježila najveći sedmični pad od sredine jula, upravo pod uticajem lošijih ekonomskih pokazatelja. Na zatvaranju tržišta u petak cijena jednog barela sirove nafte iznosila je 52,81 USD (48,10 EUR).

Graf 3: Kretanje cijene nafte tokom protekle sedmice

Na otvaranju londonske berze metala u ponedjeljak cijena jedne fine unce zlata je iznosila 1.497,01 USD (1.368,38 EUR). Tokom protekle sedmice cijena zlata je bilježila rast. Početkom sedmice cijena zlata je smanjena pod uticajem aprecijacije USD, kao i špekulacija da je došlo do predaha u trgovinskim tenzijama na relaciji Kina-SAD. Ipak, već narednog dana su objavljeni razočaravajući podaci za stanje u prerađivačkom sektoru SAD te je cijena zlata zabilježila rast. Ovakvi podaci su pojačali globalnu zabrinutost, kao i očekivanja oko daljeg smanjenja kamatnih stopa, što je vodilo jačanju tražnje za sigurnim investicijama, poput zlata. Cijena zlata je sredinom sedmice premašila nivo od 1.500 USD po unci, nakon što su SAD objavile uvođenje carina na uvoz evropskih dobara, podstičući dodatne neizvjesnosti oko globalnih ekonomskih izgleda. Tokom trgovanja u petak cijena zlata se održavala na nivou preko 1.500 USD po unci. Uvoz zlata u Indiju je tokom septembra smanjen za 68% u odnosu na isti period prethodne godine, te se našao na najnižem nivou u posljednje nešto više od tri godine, pod uticajem rasta cijene zlata u zemlji, što je umanjilo tražnju za ovim plemenitim metalom. Slabiji uvoz zlata od strane drugog najvećeg potrošača bi mogao značiti i limit u trenutno dostignutoj cijeni zlata, s obzirom na to da se cijena jedne unce zlata trenutno nalazi blizu najvećeg nivoa u posljednjih šest godina. Na zatvaranju tržišta u petak cijena jedne fine unce zlata je iznosila 1.504,66 USD (1.370,49 EUR).

Graf 4: Kretanje cijene zlata tokom protekle sedmice

Pripremili:
Služba Front Office
Odjeljenje za bankarstvo

Odricanje od odgovornosti (Disclaimer)

Navedeni pregled kretanja je zasnovan na eksternim izvorima i ne sadrži bilo kakve komentare, procjene i stavove CBBiH. Centralna banka ne može garantovati njihovu tačnost i ne snosi odgovornost za direktnu ili indirektnu štetu koja može nastupiti kao posljedica korištenja ili nemogućnosti korištenja informacija, materijala ili sadržaja, ili za posljedice odluka donesenih na bazi njih.